

Az ismeretkör: Irodalmi és anyanyelvi nevelés

Kredittartománya: 11 kredit

Tantárgyai:

- 1) Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 1.
- 2) Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 2.
- 3) Nyelv- és beszédművelés

Tantárgy neve: Irodalmi és anyanyelvi nevelés módszertana 1. ÓP szak Neptunkód: BNOVOP1007, BLOVOP1007	Kreditértéke: 4
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 50%elmélet-50%gyakorlat	
A tanóra típusa: ea+gyak és óraszám: 2ea+2gy/hét, 30 ea+30 gy az adott félévben, Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: <ul style="list-style-type: none"> • a szorgalmi időszak heteire lebontott és minden órára részletesen kidolgozott tematika közös elektronikus felületen elérhető • az előadások témaköreinek ppt-i elérhetőek közös elektronikus felületen • a feladatok, a kidolgozásuk és értékelésük részletes szempontsora a közös elektronikus felületen • digitális tananyag (elméleti jegyzet, feladatgyűjtemény, tervezetgyűjtemény, tematikus antológia) biztosítása az elektronikus tanulmányi rendszeren keresztül	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy a teljesített feladatok és a féléves tematika szerint megírt zárthelyi dolgozat alapján <ul style="list-style-type: none"> ○ a feladatok értékelése: megfelelt/nem felelt meg, ○ a zárthelyi dolgozatok értékelése: az elégtelentől jelesig Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további módok: Feladatok: <ul style="list-style-type: none"> • memoritergyűjtemény összeállítása a megadott műfaji és esztétikai választási szempontok szerint • beszámoló a memoritergyűjteményből • interjúkészítés megadott szempontok alapján a 3 téma egyikéből:<ul style="list-style-type: none"> ○ Az irodalmi anyag választásának szempontjai az óvodában ○ A nyelvi-kommunikációs fejlődés követésének módszerei az óvodában ○ A keresztény ünnepek szerepe az óvodai irodalmi és erkölcsi nevelésben • prezentáció a kiadott témakörök egyikéből, opponensi értékelés, önértékelés, oktatói visszajelzés • tervezetírás csoportmunkában kiadott témakör (irodalmi alkotás) alapján; közös értékelés	
A tantárgy tantervi helye: 1. félév	
Előtanulmányi feltételek: nincsenek	
Tantárgyleírás:	
Anyanyelvi és irodalmi nevelés fogalma, területei, tevékenységformái; A felkészülés és tervezés szerepe az anyanyelvi és irodalmi nevelés; Az irodalmi műfajok szerepe és helye az óvodai nevelésben; A népmese, műmese műfajelméleti és módszertani megközelítése; A nyelvi szocializáció, literációs nevelés az óvodában; A beszéd fejlődése és a nyelvi-kommunikációs nevelés; Az irodalmi nevelés és az óvodai ünnepek szerepe az óvodáskorúak nevelésében	

A kurzus során érintjük a digitális kompetenciával kapcsolatos ismereteket. a médiaértés, és a kritikus, szelektív médiafogyasztás kérdéseit, a digitális lábnyom és az online zaklatások fogalmát is. A kreatív, ugyanakkor felelősségteljes használat kapcsán célunk, hogy hallgatóink képessé váljanak a valós tények és a fikció megkülönböztetésére, felismerjék a valóságábrázolás különböző szintjeit. Témakörünk még a digitális írástudás fogalma, azaz az információs-műveltség és a kommunikációs technológiák hatékony használata. Az információhoz való hozzáférés, annak kritikus és kompetens értékelése, pontos, kreatív felhasználása az elérendő cél. Az alapvető etikai és jogi kérdések megértése és alkalmazása szintén a kurzus témáinak része.

kötelező és ajánlott irodalom:

1. **Zilahi Józsefné: *Mese-vers az óvodában.* Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1998. ISBN 963 9024 53 8**
2. Bakonyi Anna-Karczewic Ágnes: *Az óvodapedagógusok nagykönyve, Az ismerettől a megvalósításig.* Neteducatio Kft., Bp., 2016. ISBN 978 615 80328 5 8
3. Bálint Péter (szerk.): *A meseszöveg változatai.* Didakt, Debrecen, 2004.
4. Bálint Péter (szerk.): *Közelítések a meséhez.* Didakt, Debrecen, 2003. ISBN 963 206 273 6
5. Bárdos József-Galuska László: *Fejezetek a gyermekirodalomból.* Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, 2013. ISBN 978 963 19 7429 4

Előírt szakmai kompetenciák, kompetenciaelemek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul:

a) tudása

- Ismeri és szakszerűen alkalmazni képes a digitális kommunikáció, az információ kezelésének szabályait.
- Tisztában van a nevelési/oktatási/szociális ellátórendszer/kutatási intézmények/közösségi és civilszervezetek/plébániák adminisztrációs, adattárolási, adatkezelési, adatszolgáltatási rendszereinek működésével.
- Ismeri szakterületének digitális ismeretszerzési eszközeit, IKT-technikáit és problémamegoldási módszereit.
- Rendelkezik az 3-7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Tervezi, szervezi az irodalmi és anyanyelvi nevelés tevékenységformáit, az ismeretek átadásában, a gyermeki kompetenciák alakításában pszichológiailag, pedagógiailag, módszertanilag megfelelő módszereket alkalmaz a gyermeki fejlődés és érés függvényében.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.
- Tisztában van a művészeteknek az óvodás gyermek személyiségfejlődésében betöltött szerepével és hatásrendszerével

b) képességei

- Rendelkezik azzal a tudással, mellyel képes szakszerűen és etikusan kezelni az elektronikus információkat.
- Szakterületén rendelkezik a hatékony elektronikus információkeresés, információfeldolgozás, információkutatás, információközvetítés ismereteivel, az elektronikus forrásokat használja.
- Az összegyűjtött digitális információkat rendszerezni, elemezni tudja, az összefüggések megragadására és kezelésére képes
- Komplex ismereteit, holisztikus szemléletét az óvodai nyelvi-kommunikációs és irodalmi nevelési gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- A gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3-7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit, képes az óvodás gyermek fejlődésének nyomon követésére

- A gyermeki önkifejezést, a művészeti ágakhoz kapcsolódó befogadó és alkotó tevékenységeket szakszerűen támogatja
- A gyermekintézmény partnereivel - család, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó - előítéletmentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakít ki, együttműködik, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik

c) attitűdje

- A digitális szemléletmódja nyitott, innovatív, a szakterületén zajló digitális technológiai fejlesztés és innováció megismerésére, elfogadására, hiteles közvetítésére.
- -Az elektronikus kommunikációban döntéseit minden szempontot mérlegelve, a jogi és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg.
- -Kreatívan, kritikusan, innovatívan viszonyul az információs műveltséghez, eredményesen tájékozódik a XXI. századi literációs kultúrában.
- Elkötelezett a 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a nyelvi-kommunikációs nevelés sikerességét, a gyermeki személyiséget ösztönző, megerősítő környezet kialakítása iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségekbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Nyitott szimbolikus önkifejezési formák irányába, művészeti tevékenységekben szívesen vesz részt.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősen, etikusan, kritikusan, biztonságosan működik együtt minden partnerével a digitális kommunikációban.
- Tudatos, kritikus, önreflektív, innovatív a digitális kultúra alakításában.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő digitális ismereteit, készségeit, képességeit fejleszti, és új kompetenciákat sajátít el.
- Önállóan tervezi és alakítja a digitális műveltségét
- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési intézményben végzett tevékenységéért, az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.

Tantárgy felelőse: Zóka Katalin, főiskolai tanár, PhD

Tantárgy oktatásába bevont oktató: **Tantárgy oktatásába bevont oktató:** Dr. Gasparicsné dr. Kovács Erzsébet, főiskolai tanár PhD